

Dosarul nr. 2ra-926/20

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Briceni (jud. A. Procopșina)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. A. Corcenco, D. Corolevschi, D. Stănilă)

DECIZIE

07 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Rementova Svetlana și Libinețchi Alexandru,
reprezentat de avocatul Roșca Veaceslav,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Libinețchi Nicolai
împotriva Svetlanei Rementova cu privire la rezoluțiunea contractului de donație,
și

la cererea reconvențională depusă de Rementova Svetlana, Rementov Andrei,
Libinețcaia Anna și Libinețchi Alexandru, intervenient accesoriu Rementov Nicolai
împotriva lui Libinețchi Nicolai, intervenienți accesorii Agenția Teritorială de
privatizare Edineț, secția de privatizare Briceni, IP “Agenția servicii Publice”,
Departamentul Cadastru, Serviciul Cadastral Teritorial Briceni cu privire la
declararea nulității contractului de donație,

împotriva deciziei din 19 decembrie 2019 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă:

La data de 06 septembrie 2018 Libinețchi Nicolai a depus cerere de chemare
în judecată împotriva Svetlanei Rementova cu privire la rezoluțiunea contractului
de donație.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că la data de 21 mai 2016 a divorțat
de Libinețcaia Anna. Din relația de căsătorie au doi copii: fiica Svetlana
(a.n.XXXXX) și feciorul Alexandr (a.n. XXXXX). În anul 2014 fosta soție l-a
părăsit și a plecat cu traiul la fiu în or. Chișinău. În anul 2005 a început o relație cu
o altă femeie - Cunițcaia Liudmila, cu care au trecut cu traiul în apartamentul fiicei
sale Alexeenco Tatiana, adică în or. XXXXX, str. XXXXX ap. XXXXX, unde
locuiește până în prezent.

A mai susținut că copiii și fosta sa soție l-au influențat și l-au convins să
înstrăineze averea sa (cotele de teren, garaj, casă, automobil, apartament) prin
vânzări și donații în folosul lor.

Totodată, a menționat că, la data de 18 iunie 2003 i-a donat fiicei sale Rementova Svetlana (până la căsătorie fiind Libinețcaia) apartamentul nr. XXXXX din casa nr. XXXXX de pe str. XXXXX, or. XXXXX, în acest sens, fiind întocmit un contract de donație în biroul notarului Zaporojan Maria și autentificat notarial. Contractul a fost înregistrat și la OCT Briceni sub nr. cadastral XXXXX la data de 19 mai 2003.

Reclamantul a indicat că, în anul 2007 s-a îmbolnăvit și i-a fost atribuit gradul XXXXX, însă era în stare să se întrețină. La finele anului 2016 a fost afectat de XXXXX și a fost nevoit să întreprindă măsuri pentru tratament foarte costisitor. În prezent i-a fost atribuit gr. XXXXX fără termen și stabilită pensia de 1516,68 de lei. Este imobilizat la pat și necesită îngrijire la domiciliu.

De asemenea, a afirmat că, din momentul când s-a îmbolnăvit, copii l-au abandonat, nu-l mai ajută cu nimic, cu toate că s-au înțeles că o să aibă grijă de el și o să-l ajute, deoarece le-a lăsat toată averea. Totodată a susținut că, tratamentul necesită mulți bani, iar pensia pe care o primește este insuficientă. L-a ajutat mult concubina, însă și ea nu mai este în posibilitate să-l ajute. În prezent, proprietara apartamentului în care locuiește la moment, dorește să înstrăineze apartamentul și el este nevoit să rămână în stradă. Nu este în stare să-și asigure întreținere și nici nu are un loc de trai, astfel, se află într-o stare de nevoie care a intervenit neprevăzut.

Totodată, a menționat că, Rementova Svetlana se află într-o stare materială bună, muncește în Rusia și de curând a aflat că aceasta are intenția de a vinde apartamentul și a pleca cu traiul în Federația Rusă.

Reclamantul Libinețchi Nicolai invocând prevederile art. 836, 733 și 738 Cod civil, a solicitat rezoluțiunea contractului de donație încheiat între el și fiica sa Rementova Svetlana, la data de 18 iunie 2003 în biroul notarului Zaporojan Maria, în privința apartamentului nr. XXXXX în casa de pe str. XXXXX din or. XXXXX.

La data de 25 ianuarie 2019 Rementova Svetlana, Rementov Andrei, Libinețcaia Anna și Libinețchii Alexandr s-au adresat cu cerere reconvențională împotriva lui Libinețchi Nicolai solicitând declararea nulității contractului de donație.

În motivarea cererii, au indicat că Libinețchi Nicolai, solicitând rezoluțiunea contractului de donație, a prezentat o informație incorectă, indicând că la momentul donației el era unicul proprietar al apartamentului în litigiu. În realitate situația este cu totul diferită decât cea indicată de el în acțiune.

În acest sens, au menționat că, conform procesului verbal nr. 23 din 13 noiembrie 1974 al ședinței Comisie executive r-nul Briceni, apartamentul cu două odăi, amplasat în or. XXXXX, la acel moment pe str. XXXXX, casa nr. XXXXX ap. XXXXX a fost atribuită lui Libinețcaia Anna pentru a trăi împreună cu membrii familiei sale: soțul Libinețchi Nicolai și fiica Libinețcaia (la moment Rementova) Svetlana.

Totodată au susținut că, conform cererii depuse de Libinețchi Nicolai din 11.08.1995, la privatizarea apartamentului nr. 9 cu S=47,2 m², amplasat în or. XXXXX, str. XXXXX, au participat 5 persoane: Libinețchi Nicolai (soțul); Libinețcaia Anna (soția); Libinețcaia (la moment Rementova) Svetlana (fiica);

Libinețchii Alexandr (fiul) și Rementov Andrei (nepot), toți fiind locuitori și cu viză de reședință în acest apartament.

De asemenea, au afirmat că, în baza contractului de vânzare-cumpărare, transmitere-predare a locuinței în proprietate privată din 27 octombrie 1995, încheiat între șeful secției de privatizări Briceni al Agenției teritoriale pentru privatizare Edineț al Ministerului privatizări și administrației proprietății de stat - Condrațchi Eugen, și Libinețchi Nicolai, a fost privatizat acest apartament.

Astfel, reieșind din conținutul documentului menționat, la privatizarea apartamentului au participat 5 persoane, menționate mai sus, iar din numele acestor persoane contractul de privatizare a fost semnat numai de Libinețchi Nicolai. În așa mod, în urma privatizării apartamentului cu 2 odăi cu suprafața totală de 47,2 m2 amplasat în or. XXXXX, str. XXXXX, casa XXXXX, ap. XXXXX au devenit proprietari: Libinețchi Nicolai (soțul); Libinețcaia Anna (soția); Libinețcaia (la moment Rementova) Svetlana (fiica); Libinețchii Alexandr (fiul) și Rementov Andrei (nepot).

Ulterior, în baza contractului de donație din 18 iunie 2003, autentificat la biroul notarial Briceni și înregistrat la Oficiul cadastral Briceni la nr. XXXXX, Libinețchi Nicolai a donat fiicei sale Rementova (până la căsătorie Libinețcaia) Svetlana apartamentul nominalizat, apreciat în valoare de 14.000 lei. Opinează că, la momentul încheierii contractului de donație, Libinețchi Nicolai, a tăinuit de notar faptul că el n-ar fi unicul proprietar al acestui apartament și că coproprietari pe cote părți sunt: Libinețcaia Anna (soția); Libinețchii Alexandr (fiul) și Rementov Andrei (nepot) și însăși Rementova Svetlana (fiica);

În cererea reconvențională reclamanții/pârâți au mai indicat că, la momentul privatizării apartamentului, de perfectarea documentelor s-a ocupat Libinețchi Nicolai, care n-a informat pe ceilalți membri ai familiei că ei tot au participat la privatizare și au devenit în mod egal coproprietari ai apartamentului dat. Mai mult ca atât, la momentul privatizării reclamanții Libinețchii Alexandr (fiul) și Rementov Andrei (nepot) abia atinse vârsta de 10 ani, respectiv, de un an, de aceea reieșind din vârsta lor, acestea nu puteau să înțeleagă sensul privatizării și drepturile lor de coproprietate. Remarcă că Libinețchi Nicolai nu le-a explicat acest fapt nici după privatizare.

Consideră reclamanții/pârâți că la întocmirea contractului de donație a apartamentului era necesar ca Libinețchi Nicolai să-i informeze despre intenția sa de a dona a apartamentul, primind în acest sens un acord în scris de la toți coproprietari, fapt care nu a fost solicitat de Libinețchi Nicolai și respectiv nici nu l-a primit. Nedispunând de un astfel de acord în scris de la toți coproprietarii, dânsul nu avea dreptul să dispună de întreg imobilul după propria dorință și să doneze întreg apartamentul, dar putea să dispună, după propria dorință, și să doneze numai 1/5 cotă parte din apartament, cotă care îi aparținea lui Libinețchi Nicolai cu drept de proprietate, la momentul înstrăinării. Mai mult ca atât, remarcă că Libinețchi Nicolai i-a donat fiicei sale - Rementova Svetlana, cota parte din apartamentul care deja îi aparține acesteia cu drept de proprietate.

Au indicat reclamanții/pârâți prevederile art. 369 alin. 1 Cod civil, potrivit cărora, fiecare din coproprietarii devălmași poate dispune de bunul mobil

proprietate comună în devălmășie dacă acordul încheiat între ei nu prevede altfel. Pentru actele de dispoziție asupra bunurilor imobile proprietate comună în devălmășie este necesar acordul scris al tuturor coproprietarilor devălmași. La fel, și prevederile art. 827 alin. (1) Cod civil, care stipulează, prin contractul de donație, o parte (donator) se obligă să mărească din contul patrimoniului său, cu titlu gratuit, patrimoniul celeilalte părți (donatar).

Respectiv, odată ce normele menționate indică concret de care patrimoniu persoana are dreptul să dispună după propria dorință și să doneze bunul care-i aparține lui cu drept de proprietate, deoarece la momentul încheierii contractului de donație dreptul de proprietate asupra apartamentului aparținea mai multor persoane decât lui Libinețchi Nicolai, consideră că acest contract s-a dovedit a fi unul ilegal, deoarece prin acest contract s-a încălcat dreptul de proprietate a celorlalți coproprietari: Libinețcaia Anna, Libinețcaia (la moment Rementova) Svetlana, Libinețchii Alexandr și Rementov Andrei. Din aceste considerente, solicită declararea parțial nulă a contractului de donație, în latura a 4/5 cotă parte din apartament, cu readucerea părților în poziție inițială. Cît privește 1/5 cotă parte a reclamantului Libinețchi Nicolai, consideră că ultimul a dispus benevol de ea, după propria dorință, donînd-o fiicei sale Rementova Svetlana, de aceea consideră că în această latură, contractul de donație este unul legal.

Totodată, reclamantii Rementova Svetlana, Rementov Andrei, Libinețcaia Anna și Libinețchii Alexandr, susțin că au aflat despre faptul că apartamentul aparține la 5 persoane abia în luna octombrie 2018, când în legătură cu adresarea lui Libinețchi Nicolai în instanța de judecată, de la arhiva raională au aflat că au participat la privatizarea apartamentului. Consideră că din acest moment curge termenul de prescripție de adresare în judecată, respectiv termenul de 3 ani stabilit la art. 267 alin. 1 Cod civil, nu ar fi fost omis.

Au mai accentuat că din momentul încheierii contractului de donație au expirat mai mult de 15 ani, iar din momentul înrăutății stării sănătății lui Libinețchi Nicolai au trecut mai mult de 11 ani, prin urmare consideră că termenul de prescripție pentru acțiunea lui Libinețchi Nicolai, este expirat.

Au solicitat Rementova Svetlana, Rementov Andrei, Libinețcaia Anna și Libinețchii Alexandr, conform cererii reconvenționale, declararea nulității parțiale a contractului de donație din 18 iunie 2003, în latura în care Libinețchi Nicolai i-a donat lui Rementova Svetlana 4/5 cota-parte din apartamentul cu două odăi, cu suprafața de 47,2 m² cu valoare de 11 200 de lei, amplasat în or. XXXXX, str. XXXXX nr. XXXXX ap. nr. XXXXX înregistrat la OCT Briceni la data de 19 iunie 2013 cu nr. cadastral XXXXX, care aparține cu drept de proprietate lui Rementova (până la căsătorie Libinețchaia) Svetlana, lui Rementov Andrei, lui Libinețcaia Anna și lui Libinețchii Alexandr, cu aducerea părților în poziție inițială. În rest, de menținut contractul de donație. Obligarea IP "Agenția Servicii Publice, Departamentul Cadastru" de a înregistra după Rementova Svetlana dreptul de proprietate a 2/5 cotă-parte din apartamentul cu suprafața de 47,2 m² cu valoare de 11 200 de lei, amplasat în or. XXXXX, str. XXXXX nr. XXXXX ap. nr. XXXXX, după Rementov Andrei, Libinețcaia Anna și Libinețchii Alexandr de a înregistra

cota de 3/5 din apartament. A considera ca depusă în termen de prescripție, cererea reconvențională.

În cadrul ședinței judiciare în instanța de fond, avocatul Bandalac Efimia în interesele lui Libinețchi Nicolai și-a concretizat cerințele (f.d. 127-verso, 132-verso), solicitând declararea nulității parțiale a contractului de donație, în latura a 1/5 cotă parte din apartamentul cu 2 odăi cu suprafața totală de 47,2 m.p., nr. cadastral XXXXX, amplasat în or. XXXXX, str. XXXXX, XXXXX, ap. XXXXX, cu restituirea cotei de 1/5 din apartament. Totodată, a pledat pentru respingea cererii reconvenționale din motivul tardivității ei. La fel, a solicitat să fie compensate cheltuielile de judecată.

Prin hotărârea din 16 mai 2019 a Judecătorei Edineț, sediul Briceni acțiunea formulată de Libinețchi Nicolai a fost admisă parțial. S-a dispus rezoluțiunea parțială a contractului de donație autentificat de către notarul Zaporozjan Maria la data de 16 iunie 2003 a bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX: ap. XXXXX în casa nr. XXXXX pe str. XXXXX, or. XXXXX încheiat între Libinețchi Nicolai și Rementova Svetlana, s-a obligat Rementova Svetlana să-i restituie lui Libinețchi Nicolai 1/5 cotă-parte din bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX, apartamentul nr. XXXXX în casa nr. XXXXX pe str. XXXXX, or. XXXXX, s-a dispus ca hotărârea în această parte, să servească drept temei pentru Serviciul cadastral teritorial Briceni pentru introducerea modificărilor în registrul bunurilor imobile în vederea înregistrării dreptului de proprietate asupra 1/5 cotă-parte din bunul imobil nr. cadastral XXXXX, apartamentul nr. XXXXX în casa nr. XXXXX pe str. XXXXX, or. XXXXX, după Libinețchi Nicolai.

S-a încasat de la Rementova Svetlana în beneficiul lui Libinețchi Nicolai cheltuielile de asistență juridică în sumă de 3000 lei.

Cererea reconvențională formulată de Rementova Svetlana, Rementov Andrei, Libinețchaia Anna și Libinețchii Alexandr împotriva lui Libinețchi Nicolai privind declararea nulității parțiale a contractului de donație, a fost respinsă, ca depusă tardiv.

Prin decizia din 19 decembrie 2019 a Curții de Apel Bălți s-a respins ca fiind neîntemeiat apelul declarat de avocatul Nicolae Chirtoagă în interesele lui Rementova Svetlana, Rementov Andrei, Libinețchaia Anna, Libinețchii Alexandr și Rementov Nicolai și s-a menținut hotărârea din 16 mai 2019 a Judecătorei Edineț, sediul Briceni.

La 27 aprilie 2020, prin intermediul poștei, Rementova Svetlana și Libinețchi Alexandru, reprezentat de avocatul Roșca Veaceslav, au depus cerere de recurs împotriva deciziei din 19 decembrie 2019 a Curții de Apel Bălți solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului s-a invocat dezacordul cu actele judecătorești contestate, fiind considerate neîntemeiate. Or, Libinețchii Nicolai, a înaintat cerere de chemare în judecată solicitând nulitatea contractului de donație autentificat de biroul notarului Zaporozjan Maria la 18 iunie 2003, însă, din textul hotărârii din 16 mai 2019 a Judecătorei Edineț, sediul Briceni, dar și din conținutul deciziei Curții

de Apel Bălți nu rezultă atragerea în proces a notarului, cu atribuirea calității procesuale respective.

Totodată, a menționat că, un alt aspect de care nu s-a ținut cont la examinarea cauzei este și faptul că anterior, a fost examiată cauza civilă la cererea lui Libinețchii Nicolae împotriva Svetlanei Rementova cu privire la încasarea pensiei pentru întreținerea părintelui inapt de muncă, care prin hotărârea din 19 februarie 2020, a fost admisă. Or, în atare situație strarea de nevoie apărută a fost înlăturată, odată cu încasarea suplimentară a sumei din contul fiicei Rementova Svetlana.

Cu referire la respingerea acțiunii reconvenționale din motivul omiterii termenului de prescripție, au indicat recurenții că consideră că aceasta este eronată.

Astfel, argumentul invocat de instanța de judecată precum că participanții la procesul de privatizare și ulterior semnării acordurilor de renunțare la cote-părți, au cunoscut despre dreptul lor la coproprietate, inclusiv având accesul liber la informația deținută de serviciul cadastral, nu suportă critici.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa participanților la proces conform scrisorii de însoțire datate cu 27 mai 2020 (f.d.18, vol. II).

La 22 iunie 2020, Libinețchi Nicolae, reprezentat de avocatul Bandalac Efimia, a depus referință la cererea de recurs, solicitând respingerea recursului ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 19 decembrie 2019, iar Rementova Svetlana și Libinețchi Alexandru, reprezentat de avocatul Roșca Veaceslav, au depus cerere de recurs la 27 aprilie 2020.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale participanților la proces, conform scrisorii de însoțire datate cu 29 ianuarie 2020 (f.d.235, vol. I), iar conform avizelor de recepție nr. DS3118587989AS și nr. DS3118587990AS, Rementova Svetlana și Libinețchi Alexandru au primit copia deciziei integrale a instanței de apel la 03 februarie 2020 (f.d. 238a, 240, vol. I).

Potrivit pct. 8 din Anexa la dispoziția nr. 1 din data de 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, termenele de exercitare a căilor de atac aflate în curs la data instituirii stării de urgență se suspendă.

Respectiv, pornind de la faptul că starea de urgență a fost declarată pentru perioada 17 martie 2020-15 mai 2020, iar conform anexei dispoziției Comisiei pentru situații excepționale a RM nr. 1 din 18 martie 2020, termenul de procedură care a început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență instituite potrivit Hotărârii Parlamentului nr. 55 din 17 martie 2020, astfel, recursul declarat la 27 aprilie 2020, se consideră depus în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 01 iulie 2020 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestui în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecătii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Rementova Svetlana și Libinețchi Alexandru, reprezentat de avocatul Roșca Veaceslav, și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În temeiul art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Colegiul reiterează că prin cererea de chemare în judecată, cu concretizarea ulterioară, depusă împotriva Svetlanei Rementova, reclamantul a solicitat declararea nulității parțiale a contractului de donație, în latura a 1/5 cotă parte din apartamentul cu 2 odăi cu suprafața totală de 47,2 m.p., nr. cadastral XXXXX, amplasat în or. XXXXX, str. XXXXX, XXXXX, ap. XXXXX, cu restituirea cotei de 1/5 din apartament.

Ulterior, Rementova Svetlana, Rementov Andrei, Libinețcaia Anna și Libinețchii Alexandr, conform cererii reconvenționale, au solicitat declararea nulității parțiale a contractului de donație din 18 iunie 2003, în latura în care Libinețchi Nicolai i-a donat lui Rementova Svetlana 4/5 cota-parte din apartamentul cu două odăi, cu suprafața de 47,2 m2 cu valoare de 11 200 de lei , amplasat în or. XXXXX, str. XXXXX nr. XXXXX ap. nr. XXXXX înregistrat la OCT Briceni la data de 19 iunie 2013 cu nr. cadastral XXXXX, care aparține cu drept de proprietate lui Rementova (până la căsătorie Libinețchaia) Svetlana, lui Rementov Andrei, lui Libinețcaia Anna și lui Libinețchii Alexandr, cu aducerea părților în poziție inițială. În rest, de menținut contractul de donație. Obligarea IP ”Agenția Servicii Publice, Departamentul Cadastru” de a înregistra după Rementova Svetlana dreptul de

proprietate a 2/5 cotă-parte din apartamentul cu suprafața de 47,2 m² cu valoare de 11200 lei, amplasat în or. XXXXX, str. XXXXX nr. XXXXX ap. nr. XXXXX, după Rementov Andrei, Libinețcaia Anna și Libinețchii Alexandr de a înregistra cota de 3/5 din apartament. A considera ca depusă în termen de prescripție, cererea reconvențională.

Prima instanță judecând cauza în fond, prin hotărârea din 16 mai 2019, a admis parțial acțiunea și a dispus rezoluțiunea parțială a contractului de donație autentificat de către notarul Zaporojan Maria la data de 16 iunie 2003 a bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX: ap. XXXXX în casa nr. XXXXX pe str. XXXXX, or. XXXXX încheiat între Libinețchi Nicolai și Rementova Svetlana, s-a obligat Rementova Svetlana să-i restituie lui Libinețchi Nicolai 1/5 cotă-parte din bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX, apartamentul nr. XXXXX în casa nr. XXXXX pe str. XXXXX, or. XXXXX, s-a dispus ca hotărârea în această parte, să servească drept temei pentru Serviciul cadastral teritorial Briceni pentru introducerea modificărilor în registrul bunurilor imobile în vederea înregistrării dreptului de proprietate asupra 1/5 cotă-parte din bunul imobil nr. cadastral XXXXX, apartamentul nr. XXXXX în casa nr. XXXXX pe str. XXXXX, or. XXXXX, după Libinețchi Nicolai.

S-a încasat de la Rementova Svetlana în beneficiul lui Libinețchi Nicolai cheltuielile de asistență juridică în sumă de 3000 lei.

Cererea reconvențională formulată de Rementova Svetlana, Rementov Andrei, Libinețcaia Anna și Libinețchii Alexandr împotriva lui Libinețchi Nicolai privind declararea nulității parțiale a contractului de donație, a fost respinsă, ca depusă tardiv.

Prin decizia din 19 decembrie 2019 a Curții de Apel Bălți s-a respins ca fiind neîntemeiat apelul declarat de avocatul Nicolae Chirtoagă în interesele lui Rementova Svetlana, Rementov Andrei, Libinețcaia Anna, Libinețchii Alexandr și Rementov Nicolai și s-a menținut hotărârea din 16 mai 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni.

Pentru a decide astfel, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, a remarcat că, instanța de fond just a reținut că starea de nevoie a lui Libinețchi Nicolae s-a înrăutățit după întocmirea contractului de donație, adică pe la finele anului 2016 și această stare de nevoie a intervenit de sine stătător, or, anume din anul 2016, mai exact din data de 17 noiembrie 2016, adică de la apariția maladii sale, a infirmității sale, a apărut starea de nevoie. Respectiv, anume de la 17 noiembrie 2016, adică de la apariția maladii sale, a infirmității sale, a apărut și starea de nevoie, prin urmare anume la această dată – 17 noiembrie 2016, curge termenul de prescripție de 3 ani pentru solicitarea de către Libinețchi Nicolai a rezoluțiunii contractului de donație pentru starea de nevoie.

Totodată, s-a mai reținut că unica sursă de existență a reclamantului Libinețchi Nicolai este pensia în mărime de 1 516,68 lei (f.d. 8), ceea ce este insuficient pentru acoperirea cheltuielilor de întreținere și de tratament, cu atât mai mult, dat fiind infirmitatea acestuia, el având nevoie de îngrijire din partea unor alte persoane, situație care la fel impune cheltuieli.

În ședința instanței de fond și în ședința instanței de apel s-a mai stabilit că Libinețchi Nicolai nu dispune de o altă locuință, acesta locuiește la concubina sa Cunițaia Liudmila, în apartamentul fiicei sale - Alexeenco Tatiana.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va casa integral decizia instanței de apel și va trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel, din motivele ce succed.

Inițial, cu referire la circumstanțele cauzei, în esență, reliefate și de instanțele ierarhic inferioare, Colegiul relevă că în baza ordinului de repartitie nr. 637, apartamentul nr. XXXXX din or. XXXXX, str. XXXXX nr. XXXXX i-a fost repartizat lui Libinețchi Anna (f.d. 70). La data de 11 august 1995, Libinețchi Nicolai depune o cerere prin care solicită privatizarea locuinței, împreună cu membrii familiei: Libinețchi Nicolai (chiriaș); Libinețcaia Anna (soție); Rementova Svetlana (fiica); Libinețchi Alexandr (fiu) și Rementov Andrei (nepot) (f.d. 66). Ca urmare a cererii depuse, la data de 27 octombrie 1995, Libinețchi Nicolai încheie contractul de vânzare-cumpărare, transmitere predare a locuinței în proprietate privată (f.d. 67-68).

Conform adeverinței de privatizare nr. 206 eliberată la 16 iunie 2003 de Agenția teritorială Edineț a Departamentului de privatizare, la privatizarea apartamentului nr. XXXXX din or. XXXXX, str. XXXXX nr. XXXXX, au participat următoarele persoane: Libinețchi Nicolai, Libinețcaia Anna, Rementova Svetlana, Libinețchi Alexandr și Rementov Andrei. În baza acestei adeverințe, la data de 17 iunie 2003 a fost înregistrat în registrul bunurilor imobile, dreptul de proprietate asupra apartamentului pentru persoanele care au participat la privatizare (f.d. 207, 208), cu excepția lui Libinețchi Nicolae care și-a înregistrat dreptul la data de 10 decembrie 2002, odată cu înregistrarea însăși a contractului de privatizare.

La 18 iunie 2003 între Libinețchi Nicolai și Rementova Svetlana a fost încheiat contractul de donație nr. 3839, prin care Libinețchi Nicolai (donator) a transmis cu titlu gratuit în proprietatea fiicei sale Rementova Svetlana (donatar), apartamentul nr. XXXXX din casa nr. XXXXX din or. XXXXX, str. XXXXX, nr. cadastral XXXXX (f.d. 7).

La data de 19 iunie 2003 Rementova Svetlana și-a înregistrat dreptul său de proprietate asupra bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX, în baza contractului de donație nr. 3839 din 18 iunie 2003 (f.d. 207-208).

În conformitate cu art. 827 Cod civil (până la modificările operate prin Legea nr. 133 din 15.11.2018 și în vigoare la momentul înaintării acțiunii), prin contract de donație, o parte (donator) se obligă să mărească din contul patrimoniului său, cu titlu gratuit, patrimoniul celeilalte părți (donatar).

Conform art. 733 Cod civil (până la modificările operate prin Legea nr. 133 din 15 noiembrie 2018 și în vigoare la momentul înaintării acțiunii), contractul nu poate fi altfel rezolvit, reziliat sau revocat decât în temeiuri prevăzute de lege sau prin acordul părților.

Conform art. 836 alin. (1) și (2) Cod civil (până la modificările operate prin Legea nr. 133 din 15 noiembrie 2018 și în vigoare la momentul înaintării acțiunii), dacă donatorul, după executarea donației, nu mai este în stare să-și asigure o întreținere corespunzătoare și să-și îndeplinească obligațiile legale de întreținere

față de terți, poate cere de la donatar restituirea bunurilor donate pe care acesta le mai posedă. Cererea de restituire este inadmisibilă când donatorul și-a provocat intenționat sau prin culpă gravă starea de nevoie.

Astfel, Colegiul Civil menționează că, legislatorul a prevăzut expres că, pentru rezoluțiunea contractului de donație este necesar de a întruni următoarele condiții: starea de imposibilitate a donatorului de a-și asigura întreținerea corespunzătoare și starea de imposibilitate a donatorului de a îndeplini obligațiile legale de întreținere față de terți.

Pot constitui situații de „stare de nevoie” inclusiv cazurile în care veniturile donatorului s-au redus în măsura în care acestea nu-i mai permit să-și asigure atât sieși, cât și persoanelor pe care le are la întreținere legală, întreținerea corespunzătoare sau, intervenirea unor situații neprevăzute. Starea de nevoie determină rezoluțiunea contractului de donație numai dacă a intervenit de la sine, fără ca donatorul să și-o fi provocat în mod intenționat sau prin culpă gravă.

Raportând cadrul legal citat la situația de fapt și criticile recurenților, Colegiul relevă că instanța de apel pripit s-a pronunțat în favoarea netemeinicii apelului declarat de către avocatul Nicolae Chirtoagă în interesele lui Rementova Svetlana, Rementov Andrei, Libinețchaia Anna, Libinețchii Alexandr și Rementov Nicolai și menținerea hotărârii primei instanțe.

La acest capitol, Colegiul notează că instanțele ierarhic inferioare au constatat faptul că Libinețchi Nicolae se află în relații de concubinaj cu Cunițcaia Liudmila și dispune de un venit de 1500 de lei lunar, insuficient de a se întreține, însă fără a avea la dispoziție datele Biroului Național de Statistică în confirmarea cuantumului necesității minime de existență pentru vârsta solicitantului și fără a dispune de informația care sunt veniturile acestuia.

Astfel, este neîntemeiată concluzia instanțelor de judecată precum că Libinețchi Nicolai a demonstrat „starea de nevoie”, iar nivelul lui de trai s-a înrăutățit după executarea contractului de donație.

În contextul dat, Colegiul apreciază ca fiind relevante și argumentele recurenților precum că la caz, în cadrul examinării cauzei contrar prevederilor art. 118 Codul de procedură civilă, nu s-au probat cele invocate și nici nu au fost dovedite prin probe concludente care să denote „starea de nevoie”.

Or, intimatul nu a prezentat care ar fi fost anterior venitul lui în coraport cu necesitățile la moment, care sunt cheltuielile pentru procurarea medicamentelor, scutirile de care beneficiază intimatul în calitate de invalid, alocațiile sociale, dacă mai are ori nu alte venituri, pentru a fi apreciate (comparate) dacă într-adevăr veniturile sale s-au redus ori nu.

Totodată, recurenții au mai indicat că, prin hotărârea din 19 februarie 2020 a Judecătorei Edineț, sediul Briceni, s-a admis cererea de chemare în judecată a lui Libinețchi Nicolai împotriva Svetlanei Rementov cu privire la încasarea pensiei de întreținere a părintelui inapt de muncă.

Subsecvent, Colegiul notează că, criticile recurenților denotă că controlul judiciar pe care l-a realizat instanța de apel este incomplet și, în final, soluția adoptată la caz este pripită, fără a fi elucidate complet circumstanțele esențiale

judecării litigiului, coroborate cu prevederile legale pertinente soluționării corecte, precum și cu probele, înscrisurile prezentate cu titlu de probe.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să ia în considerare circumstanțele conturate anterior, precum și prin prisma art. 373 Cod de procedură civilă, să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei.

De altfel, în virtutea prevederilor art. 26 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța care judecă cauza își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale cauzei.

În sensul alineatului (4) al aceluiași articol, egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

Totodată, Colegiul învederează că legea procesuală civilă prezumă dreptul instanței de a se expune asupra inițiativelor în cadrul unui proces. În contextul dat, Colegiul citează prevederile art. 26 alin. (2) Cod de procedură civilă, conform cărora contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu cauza dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

Or, prezintă relevanță și folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, rezultând din specificul acestui și care presupune în sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe, pertinente și concludente a situației de fapt, or, concluzia instanței de apel este rezultatul examinării pripite a litigiului dedus judecării.

Subsecvent, adoptarea soluției la caz urmează a fi precedată de toate aceste etape, precum și să fie motivată atât prin prisma poziției părții reclamante, cât și obiectivelor părții pârâte în raport cu probele prezentate și normele de drept pertinente litigiului, rezultând din prevederile art. 130 Cod de procedură civilă, ca, în consecință, soluția adoptată să fie certă și coerentă, sub aspectul temeiniciei/netemeiniciei acțiunii și să răspundă standardelor unui proces echitabil garantat de art. 6 § 1 CEDO. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu circumstanțele cauzei și normele de drept material și procedural aplicabile speței.

Concomitent, la examinarea cauzei, instanța urmează să se conducă nemijlocit de principiul adevărului obiectiv, care se manifestă prin stabilirea multilaterală, completă și obiectivă a tuturor circumstanțelor care au importanță pentru justa soluționare a cauzei. De altfel, o hotărâre judecătorească motivată în sensul respectării cerințelor 6 § 1 CEDO, presupune o examinare reală a problemelor esențiale relevate în speță, cel puțin pentru a le aprecia relevanța.

Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

Coroborând circumstanțele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa integral decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Rementova Svetlana și Libinețchi Alexandru, reprezentat de avocatul Roșca Veaceslav.

Se casează integral decizia din 19 decembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Libinețchi Nicolai împotriva Svetlanei Rementova cu privire la rezoluțiunea contractului de donație, și

la cererea reconvențională depusă de Rementova Svetlana, Rementov Andrei, Libinețcaia Anna și Libinețchi Alexandru, intervenient accesoriu Rementov Nicolai împotriva lui Libinețchi Nicolai, intervenienți accesorii Agenția Teritorială de privatizare Edineț, secția de privatizare Briceni, IP “Agenția servicii Publice”, Departamentul Cadastru, Serviciul Cadastral Teritorial Briceni cu privire la declararea nulității contractului de donație, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Galina Stratulat